

ČESKÁ REPUBLIKA

**ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy Tomáše Foltase a soudců Davida Hipšra a Lenky Krupičkové v právní věci žalobce: **E. H.**, zastoupen JUDr. Petrou Zaoralovou, Ph.D., advokátkou se sídlem I. P. Pavlova 1785/3, Praha 2, proti žalovanému: **Krajský úřad Královehradeckého kraje**, se sídlem Pivovarské náměstí 1245, Hradec Králové, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 5. 11. 2024, č. j. 30 A 76/2024-18,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II.** Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I.

[1] Rozhodnutím ze dne 7. 8. 2024, č. j. KUKHK-23778/UP/2024 (AK), žalovaný zamítl odvolání žalobce a potvrdil rozhodnutí Městského úřadu Jičín (dále též „správní orgán I. stupně“) ze dne 30. 5. 2024, č. j. MuJc/2024/15102/SU/Mez, sp. zn. Výst. 2024/15102/SU/Mez. Tímto rozhodnutím správní orgán I. stupně žalobci nařídil odstranit stavbu „oplocení na pozemcích parc. č. XA, XB, XC a XC v k. ú. P.“.

II.

[2] Žalobce podal proti rozhodnutí žalovaného žalobu ke Krajskému soudu v Hradci Králové (dále též „krajský soud“), který žalobu v záhlaví uvedeným usnesením odmítl pro opožděnost. Krajský soud uvedl, že v projednávané věci je nutno aplikovat § 306 odst. 1 zákona č. 283/2021 Sb., stavební zákon, ve znění pozdějších předpisů (dále též „nový stavební zákon“), dle něhož lze žalobu proti rozhodnutí stavebního úřadu, vyjma rozhodnutí o přestupku, podat do jednoho měsíce poté, kdy bylo rozhodnutí žalobci oznámeno. Jelikož žalobci bylo rozhodnutí žalovaného doručeno dne 23. 8. 2024, lhůta k podání žaloby uplynula dne 24. 9. 2024. Žaloba však byla doručena krajskému soudu až 23. 10. 2024, tj. po uplynutí zákonem stanovené lhůty, a byla tedy podána opožděně. Krajský soud proto žalobu odmítl dle § 46 odst. 1 písm. zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále též „s. ř. s.“). Usnesení krajského soudu (stejně jako všechna dále citovaná rozhodnutí Nejvyššího správního soudu) je dostupné na www.nssoud.cz a soud na něj na tomto místě pro stručnost odkazuje.

III.

[3] Proti usnesení krajského soudu podal žalobce (dále též „stěžovatel“) v zákonné lhůtě kasační stížnost z důvodu uvedeného v § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s. Stěžovatel je názoru, že by se § 330 odst. 1 nového stavebního zákona měl aplikovat nejenom na řízení správní, nýbrž i na navazující soudní přezkum. Dle názoru stěžovatele bylo úmyslem zákonodárce přidělit novým pravidlům soudního přezkumu pouze ta rozhodnutí stavebních úřadů, která budou vydána podle nového stavebního zákona. Na řízení zahájená přede dnem nabytí účinnosti nového stavebního zákona tak dle stěžovatele musí dopadat obecná lhůta obsažená v § 72 odst. 1 s. ř. s. K tomu stěžovatel dále uvedl, že si sice je vědom závěrů obsažených v rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 7. 11. 2024, č. j. 3 As 183/2024-26, avšak nepovažuje je za správné. Stěžovatel dále akcentoval, že soudy jsou povinny rozhodovat v souladu se zásadou právní jistoty a chránit legitimní očekávání účastníků. Výklad provedený krajským soudem tak shledal nezákonným, věcně nesprávným a ústavně nekonformním. Stěžovatel proto navrhl, aby Nejvyšší správní soud napadené usnesení krajského zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

IV.

[4] Ve vyjádření ke kasační stížnosti žalovaný uvedl, že jelikož je napadené usnesení krajského soudu procesní povahy a netýká se věcného posouzení rozhodnutí žalovaného, má za to, že mu nepřísluší se k meritu věci jakkoliv vyjadřovat. Posouzení správnosti procesního postupu a interpretace zákonného textu týkajícího se lhůt pro podání žaloby proti rozhodnutí správního orgánu je na Nejvyšším správním soudu.

V.

[5] Nejvyšší správní soud posoudil kasační stížnost v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3, 4 s. ř. s.).

[6] Kasační stížnost není důvodná.

pokračování

[7] Předmětem nyní projednávané věci je otázka, zda se na případ stěžovatele uplatní zkrácená měsíční lhůta pro podání žaloby dle § 306 odst. 1 nového stavebního zákona.

[8] Lhůta pro podání žaloby proti rozhodnutí správního orgánu je obecně upravena v § 72 odst. 1 s. ř. s., podle nějž lze žalobu podat do dvou měsíců poté, kdy rozhodnutí bylo žalobci oznámeno doručením písemného vyhotovení nebo jiným zákonem stanoveným způsobem, nestanoví-li zvláštní zákon lhůtu jinou. Tímto zvláštním zákonem je mj. i nový stavební zákon.

[9] Podle § 306 odst. 1 nového stavebního zákona platí, že žalobu proti rozhodnutí stavebního úřadu, s výjimkou rozhodnutí o přestupku, lze podat do 1 měsíce poté, kdy bylo rozhodnutí žalobci oznámeno. Dle § 331 dále platí, že *soudní řízení zahájená přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona se dokončí podle dosavadních právních předpisů*. V § 334a nového stavebního zákona je pak stanoveno, že *pro účely přechodných ustanovení v části dvanácté hlavě II dílu 4 se za den nabytí účinnosti tohoto zákona považuje 1. červenec 2024*.

[10] Otázkou zkrácení žalobních lhůt v souvislosti s novým stavebním zákonem se judikatura Nejvyššího správního soudu již opakovaně zabývala. Kasační soud dovodil, že za situace, kdy bylo správní rozhodnutí vydáno i doručeno za účinnosti nové právní úpravy, se plně uplatní § 306 odst. 1 nového stavebního zákona, tj. zkrácená jednoměsíční lhůta k podání žaloby (srov. např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 4. 2025, č. j. 1 As 10/2025-34, ze dne 17. 4. 2025, č. j. 1 As 25/2025-30, ze dne 13. 5. 2025, č. j. 5 As 289/2024-44, a ze dne 15. 5. 2025, č. j. 3 As 254/2024-26). Již dříve pak kasační soud dospěl k závěru, že zkrácená jednoměsíční lhůta k podání žaloby se uplatní i v případě, bylo-li správní rozhodnutí za účinnosti nové právní úpravy alespoň doručeno (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 1. 2025, č. j. 10 As 241/2024-42). Ve všech těchto případech Nejvyšší správní soud shledal žalobu podanou v „obecné“ dvoutříměsíční žalobní lhůtě dle § 72 odst. 1 s. ř. s. jako opožděnou.

[11] V nyní projednávaném případě bylo rozhodnutí žalovaného vydáno dne 7. 8. 2024, tedy již za účinnosti nového stavebního zákona. Za účinnosti nového stavebního zákona bylo stěžovateli i doručeno (dne 23. 8. 2024). V nynějším případě tedy lhůta k podání žaloby marně uplynula dne 24. 9. 2024 a krajský soud žalobu, která mu byla doručena až v říjnu 2024 (dne 23. 10.), správně odmítl jako opožděnou dle § 46 odst. 1 písm. b) s. ř. s.

[12] Na tomto závěru nemůže nic změnit polemika stěžovatele ohledně aplikace starého stavebního zákona i na nově zahájená řízení před soudem. Nový stavební zákon v přechodných ustanoveních § 330 a § 331 stanovuje, jak budou správní orgány a soudy postupovat při střetu původní a nové právní úpravy. Zatímco § 330 odst. 1 nového stavebního zákona upravuje aplikaci nové právní úpravy na správní řízení a jiné postupy správních orgánů zahájené před účinností této nové právní úpravy, § 331 téhož zákona dopadá výlučně na řízení soudní. Každé z uvedených ustanovení tedy má zcela jinou věcnou působnost a dopadá na jiná řízení. V případě stěžovatele sice bylo ve správním řízení po celou dobu postupováno podle starého stavebního zákona (srov. § 330 nového stavebního zákona), avšak soudní řízení bylo zahájeno až za účinnosti nové právní úpravy, a zároveň i lhůta pro podání žaloby začala běžet za účinnosti a podle nové právní úpravy. Nejednalo se tak o zpětné zkrácení lhůty, ani o pravou retroaktivitu (srov. např. rozsudky Nejvyššího

správního soudu ze dne 17. 4. 2025, č. j. 1 As 25/2025-30, či ze dne 13. 5. 2025, č. j. 5 As 289/2024-44). Kasační soud nemohl přisvědčit ani námitkám, dle kterých je nutno za zahájená řízení dle § 330 odst. 1 považovat i řízení soudní. Jak totiž vyplývá z ustálené judikatury, „*právní ochrana poskytovaná správními soudy je ochranou originální a není pokračováním správního řízení*“ (usnesení rozšířeného senátu ze dne 26. 8. 2008, č. j. 7 Afs 54/2007-62). Podáním žaloby se zahajuje nové řízení, a to před krajským soudem. Proto se ve vztahu k žalobní lhůtě neaplikuje ani § 330 odst. 1 stavebního zákona. Soudní řízení totiž není pouze další fází řízení správního, resp. není pokračováním řízení správního, a tedy nemůže být vnímáno jako další úkon ve správním řízení. Na situaci pak nedopadá ani § 331 téhož zákona, neboť stěžovatel nezahájil soudní řízení před nabytím účinnosti stavebního zákona.

[13] V uvedeném postupu přitom nelze spatřovat porušení zásady právní jistoty, resp. narušení legitimního očekávání účastníků řízení či porušení závěrů vyplývajících z judikatury Ústavního soudu, jak namítá stěžovatel (nálezy Ústavního soudu ze dne 11. 11. 2023, sp. zn. IV. ÚS 525/02, a ze dne 19. 11. 2008, sp. zn. Pl. ÚS 14/07). Ostatně Ústavní soud v recentním nálezu ze dne 30. 4. 2025, sp. zn. II. ÚS 901/25, konstatoval, že za situace, kdy bylo stěžovateli rozhodnutí žalovaného oznámeno až po nabytí účinnosti § 306 nového stavebního zákona, započala plynout po účinnosti nové právní úpravy i lhůta k podání žaloby. V takovém případě dle Ústavního soudu platí, že „*zde tedy zákon do již běžící lhůty nezasahuje, a nebyly tak žádné pochybnosti, zda se zde již uplatní nová právní úprava, respektive jaké se má uplatnit intertemporální řešení.*“

[14] Nejvyšší správní soud nepřehlédl ani závěry nálezu Ústavního soudu ze dne 26. 3. 2025, sp. zn. I. ÚS 3241/24, kterým Ústavní soud zrušil rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 7. 11. 2024, č. j. 3 As 183/2024-26. V uvedené věci se jednalo o jinou skutkovou situaci. Rozhodnutí žalovaného bylo totiž tehdejší stěžovatelce doručeno ještě v době, kdy nebyla účinná zvláštní úprava obsažená v § 306 nového stavebního zákona (tj. před 1. 7. 2024), a proto se aplikovala obecná úprava lhůty k podání žaloby ve smyslu § 72 odst. 1 s. ř. s., přičemž žaloba byla podána až po nabytí účinnosti zvláštní úpravy žalobních lhůt dle stavebního zákona z roku 2021 (tj. po 1. 7. 2024). V takové situaci Ústavní soud shledal, že použití nové právní úpravy je porušením práva na soudní ochranu podle čl. 36 odst. 1 a 2 Listiny základních práv a svobod. V nynější věci však nebylo „*nepravě retroaktivně zkráceno dříve vzniklé právo stěžovatelky podat žalobu ve lhůtě dvou měsíců, tedy za dříve stanovených podmínek*“ (srov. citovaný náleze sp. zn. I. ÚS 3241/24). V nyní projednávaném případě totiž bylo stěžovateli (oproti věci řešené citovaným nálezem Ústavního soudu) rozhodnutí žalovaného doručeno již za účinnosti nového stavebního zákona. V okamžiku doručení tohoto rozhodnutí tak stěžovateli podle účinné právní úpravy (§ 306 odst. 1) vzniklo právo podat žalobu ve lhůtě jednoho měsíce. Aplikace nové právní úpravy lhůt pro podání žaloby proti rozhodnutí stavebního úřadu na lhůty započaté po účinnosti této nové právní úpravy tedy není v rozporu se závěry nálezu sp. zn. I. ÚS 3241/24 (srov. i rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 4. 2025, č. j. 1 As 247/2024-90, či ze dne 15. 5. 2025, č. j. 3 As 254/2024-26). Nadto, Ústavní soud v odkazované věci nepřistoupil ke zrušení § 306 stavebního zákona z roku 2021 a uvedl, že soudní řízení zahájená za účinnosti nové právní úpravy se budou touto novou úpravou řídit. Tento závěr ostatně pak znovu potvrdil ve výše uvedeném nálezu sp. zn. II. ÚS 901/25.

pokračování

[15] Nejvyšší správní soud závěrem připouští, že proces rekodifikace stavebního práva byl komplikovaný, avšak podstatné je, že stavební zákon z roku 2021 byl ve Sbírce zákonů publikován již dne 29. 7. 2021, včetně zvláštního pravidla o zkrácení lhůty k podání správní žaloby v § 306 a přechodného ustanovení v § 331. Účinnost této části byla následně odložena až na 1. 7. 2024 zákonem č. 152/2023 Sb. (část I, bod 419), který nabyl účinnosti 1. 7. 2023. Stěžovatel (respektive zástupce) měli dostatek času seznámit se s obsahem nové právní úpravy (včetně změny žalobní lhůty) a s jejím datem účinnosti. Stěžovatel přitom byl právním profesionálem zastoupen již při podání žaloby ke krajskému soudu, nedošlo tedy k tomu, že by (jakožto právní laik) vlastním pochybením proměškal lhůtu, v níž mohl podat žalobu. I kdyby však stěžovatel v řízení před krajským soudem zastoupen nebyl, byl povinen dodržovat zákonné lhůty. V souladu se zásadou *vigilantibus iura scripta sunt* totiž platí, že každý je povinen hledět si svých práv, tedy i domáhat se soudní ochrany v zákonné lhůtě (shodně viz rozsudek tohoto soudu ze dne 20. 3. 2025, č. j. 3 As 250/2024-21). V opačném případě mu jde jeho nevědomost ohledně aktuálně účinné úpravy k tíži (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 5. 2025, č. j. 3 As 254/2024-26).

[16] S ohledem na výše uvedené Nejvyšší správní soud kasační stížnost zamítl (§ 110 odst. 1 s. ř. s.). Ve věci přitom rozhodl v souladu s § 109 odst. 2 s. ř. s., podle něhož rozhoduje Nejvyšší správní soud o kasační stížnosti zpravidla bez jednání.

[17] O náhradě nákladů řízení soud rozhodl podle § 60 odst. 1 za použití § 120 s. ř. s. Stěžovatel nebyl v řízení o kasační stížnosti úspěšný, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalovaný, jemuž by jinak právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti příslušelo, soud náhradu nákladů řízení nepřiznal, protože mu podle obsahu spisu nevznikly žádné náklady nad rámec běžné úřední činnosti.

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 2. července 2025

Tomáš Foltas
předseda senátu